

Prologus in sermones discipuli
de sanctis per circulum anni incipit

**Studa
te do-**

minu i sanctis
ei. ps. cl. Ro.
gatus ut post
collecturam ser-
monum disci-

puli de tpe. aliquam collecturam faceret de sa-
ctis p circulum anni. p hui assensu fratna cha-
ritate conuict. Et quis a pluribus doctori-
bus solenibus plures compilati sint sermones
pleniores i sententijs et cultiores i verbis. tñ
qz simplicibus p dicatoribus qñqz pl' placet
studere et p dicare simplicia qñ p fuda. Id-
circo d qlibet sancto vel sancte qñ festa mē
ecclesia festiue celebrat. intendo vñū sermonē
vel qñqz duos colligere. ex diuisis libris et
scripturis doctorū catholicorū. ad honore
sanctę et bñdictę trinitatę et glorię virginis
marie mris dñi nři iesu christi. et beati do-
minici pñs nři. diuidēdo eñdē sermonem
coiter i tres ptes. Prima ps erit d digni-
tate et pñlegijs isti' sancti vel istorū scōz
aut sanctarū. Scda ps pñcipalis erit p in-
formatiōe hoīum simpliciu et specialit' ad
emēdationē suę vite. Tertia ps erit d mi-
raculis isti' sancti aut illoz scōz vel san-
ctarū. Et qz sicut egregi' doctor nři sanctus
thomas d aqno. dic. q nulla actio sit pfe-
cta sine meritoria. nisi fuit p grāz dei illu-
minata. Igit' p grā diuina impetrāda ad
gloriosā virginē dei genitricē recurrā. et
ad beatū dñicum pñem nři. sanctum qz
frāciscū. et ad oēs sanctos dei. ut ipsi apud
dei misericordiā exorare dignent. qtenus
pñs opusculū dñs nři iesus christ' ad lau-
dem et honore suū dirigat. et ad legendū
vtiliter ad salutē meāz ac oīūz alioz fide-
liū pcedat. qd nobis pñstare dignetur dñs
noster iesus christus marie fili'. Amen

Primus sermo generalis d sanctis

De in prin-

cipio sermonū discipuli d san-

ctis: **Primo** intēdo cōem sermonē pone-
re p dicabile. in quocūqz festo alicui' sancti
vel sanctorū. In eodē cōmuni sermone tria
sūt dicēda. **Primo** qre festa sanctorū cele-
brant' ab ecclesia. Scdo ponēde sūt aliquę
qñstiones d venerationē sanctorū. **Tertio** d
imaginib' sanctorū q pingunt' aut sculpūt
in ecclesia. **Quartus** ad primam ptē illius
sermonis ē sciendū. q festa sanctorū tripli-
ci de causa celebrantur ab ecclesia. **Prima**
causa ppter honore diuine maiestatis. qz
deū in sanctis honoram' q eos sanctifica-
uit. et eternaliter i sua glia felicitauit. **Olim**
enī deus gloriosus i seipso solūmodo ho-
norabat. modo aut honoratur nō solum
in seipso. s etia in oib' sanctis suis pñun-
ctim vel diuim. qñ sic solenniter dignifi-
cavit in vita et i morte et post mortē. ut ptz
in diuersis legendis sanctorū et sanctarū
Scda causa ē ppter dignitatē sanctorū
qz ipsi sunt amici dei. **Joh. xv.** Jam non
dicam vos seruos. s amicos. qz quęcūqz
audiui a patre meo. nota feci vobis. **Etiā**
sancti sunt filij dei. **Joh. p.** Dedit eis po-
testatem filios dei fieri. et psequens sunt
heredes dei. **Ro. viij.** Si autē filij et here-
des. **Insup** sūt reges et reginę. **Vñ** d qli-
bet sancto dñi ps. xx. **Posuisti** i capite ei'
coronā de lapide pñoso. **Vñ etiā** **Lud.**
xij. Nolite timere pusillus grex. qñ cōpla-
cuit patri vestro dare vobis regnū. **Et** s
ptz. qz iam possidēt regnū celoz. **Et** post
resurrectionē. cū aīa reunita fuerit corpi-
tūc piter possidebūt etna regnā. **In illud**
Matth. xxv. Venite bñdicti patris mei
possidete regnū qd vobis patū est ab ori-
gine mūdi. **Tertia** causa ē ppter nosmetip-
sos. qz ieiunamus vigiliās. et festa sanctorū
celebram'. ut ipsi sancti intercedāt p nobis
ad dñm deū. **Similiter** triplici de causa
ieiunam' vigiliās beatę virginis marie et
sanctorū alioz. **Prima** causa ē. ut deno-
tio nra augeat. qz p ieiuniū efficimur apti-
ores. ut festū sequens deuoti' celebremus
Vñ **Josue. vij.** Sāctificamini i crastinū.
Vñ etiā beat' **Aug.** Ieiuniū purgat
mentē. subleuat sensū. carnē spūi subicit
cor pñitū facit et humiliatū. qd deus non

Sermo

spem. **S**ecunda causa est ut mens nostra exemplariter instruat. videlicet sicut ipsi sancti per tribulationes et passiones solus peruenire potuerunt ad hoc quod per nos soleniter colunt in ecclesia. et quod iam letantur et eternaliter regnant cum christo. ita et nos ad celestem patriam peruenire non possumus. nisi per vigilias labores et tribulationes. **U**n **A**cc. xiiij. **P**er multas tribulationes optet nos intrare in regnum celorum. **U**nde etiam **B**reg. sup. **E**zech. **S**i dulcia erim. necesse est ut amara toleramus. **T**ertia causa est ut ipsi per merita et preces eorum impetrent nobis ut ad eorum societates peruenire valeamus. et cum eis feliciter et eternaliter regnare. **Q**uantum ad secundam preter illius sermonis. **Q**uerit an nostras orationes possimus ad sanctos dirigere. rogando eos ut orent pro nobis. **R**ndetur hinc sanctum **T**homa i. iij. sent. xv. **D**is. q. sic. **N**am illud quod orando petimus. est beata vita. ut dicit beatus **A**ug. quod omnia alia que petimus. non petimus nisi hinc quod ad beatam vitam ordinantur. **V**itam autem beatam solus deus habet dare. sancti vero possunt nobis cooperari per preces suas et merita ut nobis deus. **D**eo igitur proprie et directe sit ad solum deum. a quo expectamus quod orando petimus. **S**it etiam oratio ad sanctos vel deprecatio. ut eorum precibus et meritis vitam beatam obtineamus. **I**gitur dicit **J**ob. v. **A**d aliquem sanctorum peruenire. **E**rgo cum volumus deum orare. debemus ad sanctos peruenire ut orent pro nobis. **I**tem sciendum quod solus deus adorandus est tanquam largitor omnium bonorum. **U**n in ps. **M**iserere mei deus. **E**t sancti adorandi et invocandi sunt. tanquam mediatores et intercessores nostri. ut nobis a deo impetrent quod petimus aut quod desideramus. **E**rgo dicimus. **S**ancta maria ora pro nobis. **S**ancte petre ora pro nobis. et sic de alijs. **S**ecundo queritur utrum maior sanctus sit plus adorandus quam minor sanctus. **R**ndetur hinc sanctum **T**homa d. aqno. quod superiores sancti sunt deo magis accepti. utile tamen est quod quod minores exorare sanctos. **E**t hoc propter tria. **P**rimo quod aliquis homo quod habet maiorem devotionem ad minorem sanctum quam ad maiorem. **N**am effectus orationis est maxime ex devotione. **S**ecundo ideo. quod quibusdam sanctis in aliquibus est datus precipuus effectus et cura. **S**icut sancto antonio qui dicitur

liberare ab igne infernali ipsum deuote inuocantes. **T**ertio ut omnibus sanctis exhibeat honor a nobis. **U**n dicit beatus **t**homas quod aliqui perungit orationes inferioris et minoris sancti efficacior esse quam maioris. **T**um quod deuotius implorat. **T**um etiam quod deus sanctitatem eius vult clarius declarare. **T**ertio queritur utrum sancti in celo cognoscant orationes nostras. **R**ndetur hinc sanctum **T**homa. **S**ancti in verbo videtur et cognoscunt nostras orationes. quod in verbo videtur quicquid pertinet ad gloriam et laudem eorum. **H**ec autem pertinet ad gloriam eorum quod oratur et quod nos inuare possunt et sic cognoscunt aliquas cogitationes cordium humanorum. et hoc in verbo. scilicet vota et deuotiones hominum. qui ad eorum auxilium confugiunt. vel aliquo alio modo quod deus eis vult reuelare. et hinc quod possunt et placeat. **Q**uarto queritur ex quo sancti cognoscunt orationes nostras. utrum ipsi orent pro nobis. **R**ndetur hinc **B**onauentura. quod sancti orant pro nobis triplici de causa. **P**rimo propter nostram necessitatem quod indigemus per alios releuari. **S**ecundo propter dei voluntatem. quod vult ut membra spiritualia mutuo se ament et iungant. **I**psi enim sciunt dei voluntatem. et in omnibus eam implent. et nos eorum sumus membra. et ideo solliciti sunt nos adiuvare. **T**ertio propter charitatem et affectum magnum quem habent ad salutem nostram. **N**am quod enim aliquis mater infantem dilexit filium suum. sic ipsi angeli et sancti in celo diligunt nos. **N**ec vniquam pariter in presenti vita tam ardeat affectu bonum et honorem suis pueris. sic sancti in celo affectant nos. **Q**uinto queritur ex quo sancti tam fideliter orant pro nobis. an semper a deo pro nobis in suis petitionibus exaudiantur. **R**ndetur quod sic. quod non orant nisi per hunc in quo se cognoscunt velle et posse exaudiri a deo quod voluntas eorum est conformis voluntati diuine. sic quod nunquam petunt. nec quicquam faciunt quod sit contra voluntatem dei. **E**t quod iam dicitur per errorem illorum qui diffinitive credunt et firmiter tenent. quod hoc seruitium vel illud fecerit isti sancto vel huic quod sibi hoc faciat. scilicet quod temporale aliquid donec. vel quod ab ista infirmitate vel tribulatione liberetur. quod possunt esse quod deus vult quod illo bono temporalis careas. vel quod illam infirmitatem vel tribulationem sustineas pro peccatis tuis. et propter salutem tuam. **E**t sic

sancti nullo modo orāt p te. qđ sit tibi impedimentū saluū tuū. qz fortassis talis infirmitas aut paupertas ē tibi causa salutis. z pseruat te a peccatū. **Uñ** hugo li. iij. de arra aīe. Quosdā de psciens multa peccare posse. flagellat eos infirmitate corporis aut paupertate vel alia q̄cunqz tribulatiōe ne peccēt vt eis vtili? sit frāgi lāguoribus ad salutē. qz remanere incolumes ad dā nationē. Ergo cū q̄s infirmat. aut p paupertatē affligitur. aut cū puer alicui? infirmatur. z cum inuocat sanctos. debet deo z sanctis cōmittere. si sit p salute. vt z deus illos sanctos et ipsū exaudiat. qz fortassis infirmitas z tribulatio ē sibi causa salutis. Nam si sanct? paulus stimulū carnis non habuisset. nunqz saluatus fuisset. dicēte sibi dño: **Paule** sufficit tibi gratia mea. **Uel** qz fortassis talis demeruit qz scz puer su? infirmatur. **Nā** tpaliter pueri qnqz puniuntur. ppter peccata parētū. s. nō eternalit. **Et** de b. dī in decre. Punit q̄s pro alio a deo tpaliter. s. eternaliter nullus. **Anima** enī q̄ peccauerit ipsa moriet. iij. q. iij. **Si** habes. Sed tū bona z firma spes ē habēda ad suffragia sanctorū. qz tibi b. qđ potestas ab eis impetrat a deo. z bene impetrare possunt a deo. si saluti tue pderit. et diuine volūtatī placuerit. **Et** g. h. m. l. b. iij. pte. q. xxv. arti. vi. Sanctos dei in ueneratione habere debemus tanqz mēbra christi z dei filios z amicos et intercessores nostros. z ideo reliquias z corpora eoz que fuerunt templa z organa spūs sancti in eis habitātis z opantis deus honorat. i. eoz p̄sentia miracula faciēdo. **Uñ** si q̄s cōtra eandē sententiā crediderit. nō christian? s. heretic? ē habendus. **Et ideo** circa reliquias sanctorū q̄ritur. vtz reliquias sanctorū liceat portare circa collum. **Rñdetur** h. m. l. b. scda. ij. q. xcvi. **Si** reliquie sanctorū portat ex fiducia dei z sanctorū q̄rum sunt reliquie. nō ē illicitū. si autem circa b. attendetur aliquid aliud vanū. puta qz vas i. q̄ sūt. eēt triangulare z h. m. dī. qđ nō p̄tinet ad honorē dei. siue reuerentiā scōz. sic esset supstitiosum et illicitū. **Querit** psequēter. vtrum reliquie sanctorū possint

furtiue subtrahi vt honorabili? reponant. **Rñdetur** h. m. l. b. Guilbel. q. nō. **Et ratio est** Nā sacrilegiū ē. quotiescūqz sacz d. sacro auferit. xvij. q. iij. **Quisquis**. **Queritur** etiā vtz liceat reliquias sanctorū emere ul. vendere. **Rñdet** Raynū. qz non. quia ibi symonia cōmittitur. z ideo nō debet fieri. **Quantū** ad tertiā pte. illi? sermonis sciendū qz nō solū sancti z reliquie sacōz sunt honorāde. imo etiā imagines sūt venerandē. **Uñ** in decre. dī. **Imagines** sanctorū nō sunt p̄tēnendē s. venerandē. d. p̄se. dī. iij. **Venerabiles**. **Querit** circa istaz materiā. vtz sine idolatria possum? imagines adorare sanctorū. **Rñdetur** qz imago dupliciter pōt p̄siderari. **Uno** modo. put ē res q̄daz. puta lignū sculptū vel pictum z sic adoram? imaginē nequaquā. qz hoc eēt idolatria. **Alio** mō p̄siderat vt ē signū alicui? rei. z qz idē est motus quo q̄s vertitur i. imaginē z i. ipsam rem inquātū est signū ideo etiā est eadē adoratio q̄ veneramur ipsam imaginem. et ipsā rem cui? ē imago. **Unde** et de hoc habetur i. decretis. **Non** imaginū pictura ē adorāda. s. res p ipsam representata. de p̄se. dī. iij. **Venerabiles**. **Et** iam dictis pte. qz heretici isti errāt qui imagines destruūt z debonestant. **Nā** a principio christianitatis imagines fuerūt inuentē z picture. **Uñ** ipse christ? saluator noster p nostra salute iturus i. mortem imp̄ssit faciem suā in vnum pannū q̄ vocat pān? veronice. **Et** sanct? lucas enāgelista sculpsit imaginem crucifixi z virginis gloriose. q̄ ad huc i. hodiernum diē habet romē. **Quia** imagines sanctorū et picture sunt libri laicoz et scripture. vt habetur d. p̄se. dī. iij. platum. **Ergo** bonum ē z salubre habere imaginē crucifixi. aut etiā beatę marie virginis ac alioz sanctorū in domibus. p̄p̄is. vñ in stuba. aut camera. aut circa lectū. vt ex hoc homo reuocet ad memoriā dñm nostrū iesum christū z beatā virginem z alios sanctos. qñ videt cū deuotione imagines ipsoz. **Sed** oppositū faciūt qui depingunt sibi i. domibus chorīcantes bibulos. z venatores cuz auibus z cum canibus z h. m. dī. vanitatib? z hoc

Sermo

ostendūt se plus inclinatos esse ad mūdūz
q̄ ad deūz. q̄ qd homo diligit s̄ libenter
videt. 7 de s̄ libent loq̄tur 7 audit. **Vñ. i.**
Joh. iij. Ipsi de mūdo sūt. 7 ideo de mū-
do loquūt. **Et. i.** **Joh. ij.** Nolite diligere
mūdūz neq̄ ea q̄ in mūdo sūt. Si q̄s enī
diligūt mūdū nō ē charitas p̄is ī eo. Ro-
gem⁹ igit omnipotētē deū vt p̄ merita sā-
ctorū suorū largiatur nob̄ remissionē pec-
catorū nostrorū.

De sancto Andrea. Sermo. II.

Venite post me-
ciam vos fieri piscatores ho-
minū. Verba ista originaliter
scribuntur **Matth. iij.** **Mar. i. et Luc. v.**
Recitatur ī p̄sentī festiuitatē beati andree
apostoli euangelio. Sup̄ q̄ verba in p̄-
senti sermone tria sūt dicenda. Primo d̄
dignitate 7 p̄uilegijs sancti andree apli.
Secundo specialiter aliqua sūt dicēda p̄ in-
formationē simpliciū. Tercio 7 vltimo mi-
racula quēdā de sancto andrea aplo ante
ipsius mortē. 7 post mortem. **Quantūz**
ad primū sciendū q̄ christus multipliciter
p̄uilegiauit beatū andream aplū. **Pri-**
mo fecit eū primiceriū suū. qm̄ eū an̄ ceter-
os aplos ad se vocauit. **Et s̄ ī prima vo-**
catione. de qua habet **Joh. i.** S̄ q̄nē q̄s
adduxit andrea ad christū. Rūdet q̄ bea-
tus iohes baptista quādo dixit ad duos
discipulos suos q̄ vn⁹ erat ipse andreas.
Eccē agn⁹ dei. ecce q̄ tollit peccata mūdi.
q̄ qdem testificatio fuit causa cōuersionis
7 salutis ī beato andrea. q̄ mox christum
secutus ē. **Ex quo** p̄t̄ quantū valet bonā
societatem habere. 7 verba dei libet̄ au-
dire. **Multum** enim valuit beato andree
habere societate cū iohāne baptista. q̄ p̄
eū meruit christū inuenire. **Ecd. xxxviij.** **Luz**
viro sancto assidu⁹ esto. quēcūq̄ habere
noueris timorē dñi. Sicut enī carbo mor-
tuis cū vinis posit⁹ accendit. sic peccator
ex bonorū cōuersione et societate ad dei
amorē inflāmar. **Vñ dñi ī ps. xvij.** Cū san-
cto sanct⁹ eris. 7 cū pueris puerter. **Mul-**
tum etiā valuit andree verbū dei a iohā-
ne audire. q̄ fuit occasio salutis sue. **Vñ in**

ps. cvi. **Visit** verbūz suū 7 sanauit eos.
Iohes igit exēplo suo 7 doctrina sua be-
atū andrea ad christū duxit. tāq̄ p̄cursor
ad regēz. Iohes enim erat p̄cursor christi.
Luc. p. **Dixit** an̄ faciez dñi pare vias
eius. **Christ⁹** aut̄ erat rex. **Apoc. xix.** Rex
regū et dñs dñantium cui⁹ regnū non h̄z
finē. **Itē Luc. p.** **Et regni ei⁹** nō erit finis
Secūm p̄uilegiū beati andree ē. q̄ fra-
trem suū petrū principē aploz ad christum
duxit. 7 vocauit eū ad ipsū. **Quātū** petr⁹
tenet andrea diligere. p̄ quē meruit iesum
inuenire. **Quātū** meriti vir iste erat apud
deū. q̄ principem aploz p̄nertere meruit 7
ipsū ad iesū p̄duxit. **Tertiū** p̄uilegiū ē.
q̄ christ⁹ fecit ipsū suū legatū inquantū eū
fecit suū p̄dicatores. **ij. Cor. v.** **Pro** chri-
sto legatiōe fungimur. Fuit autē p̄dicatio
andree multū p̄formis p̄dicationi christi.
Habuit enī christ⁹ ī sua p̄dicatione sapi-
entiam. **Ad Col. iij.** **In** quo sunt oēs the-
sauri sapiētie et sciētie absconditi. Sic an-
dreas ī sua p̄dicatione habuit sapiētiam.
vt p̄t̄ in mystērio crucis. qd tam sapiētē
exposuit dicens. **O bona crux** dñi deside-
rata 7 concupiscētī aio p̄parata. **Suscipe**
me discipulū ei⁹ q̄ p̄pedit ī te. et redde me
ingrō meo. **Itē** christ⁹ habuit eloquētiam
Joh. viij. **Quāz** sic locut⁹ est hō sic h̄ loq̄t̄
Sic 7 andreas habuit eloquētiam. **De his**
duob⁹ dñi Luc. xxi. **Ego** enī dabo vobis
os 7 sapiētiam. **Itē** christ⁹ habuit sanctaz
vitā. q̄ illa q̄ p̄dicabat sp̄ prius faciebat.
Act. p. **cepit** iesus facere 7 docē. Sic 7 be-
atus andreas habuit sanctā vitā. **Cū** d̄
eo canit in diuino officio. **Vir** iste ī p̄plo
suo mitis apparuit. sanct⁹ 7 grā plen⁹. **Itē**
sic christ⁹ habuit finalē p̄seuerantiā. quia
vsq̄ ad mortē a p̄dicatione nō desistit. imo
ī cruce pendēs septē h̄ba valde informa-
tina ptulit. Sic 7 beatus andreas. nec ī vita
nec ī morte a p̄dicatione cessauit. **Vñ** de
eo canit. **Bi**duo viuens pendebat ī cruce
p̄ christi noīe beatus andreas. et docebat
populū dei. **Quā** legitur de eo q̄ quasi. **xx.**
milia hominū circūsteterūt eū qm̄ in cruce
pendebat. et verbū dei ab ipso audierūt 7
receperūt. **Et s̄** qd christ⁹ dixit. qm̄ illos